

[H. P. Hansen (Sorø A.)]

Sted. Det erklærede han, at der ikke kunde være Tale om, det var han ikke indstillet paa, men saa føjede han til: Jeg behøver slet ikke nogen Arbejdskraft, jeg kan udmærket klare mig med de Folk, jeg her har!

Hvis man ikke var gaaet omhyggeligt til Værks ved dette Arbejdsanvisningskontor eller Beskæftigelsesudvalg, havde man paa ny standset dette Arbejde, og saa var disse Folk igen blevet ledige efter nogle Dages Forløb. Men det er for mig ganske ubegribeligt, at en Mand, der har en saa stor Landejendom som den, der her er Tale om, ikke kan beskæftige de 17 Mand i en Maaned eller halvanden i den Tid, de ikke er optaget ved Roearbejdet. Hvis han havde faaet de 24 Mand, vil det sige, at de i Løbet af 3 Dage havde været færdige med hele det Arbejde, der var paalagt dem. Det er en letsindig Omgang med Landbrugets Arbejdskraft, og jeg synes, det er fuldt forstaaeligt, at de Arbejdere, det gaar ud over, bliver bitre over en saadan Optræden, og at en Del af disse Arbejdere søger bort fra Landbruget og hen til Steder, hvor den gældende Lov ikke kan ramme dem. Og det er ikke altid de daarligste Landarbejdere, der forsvinder paa denne Maade.

Landbruget ønsker en Reserve til at sætte ind en Maaned ad Gangen eller 14 Dage eller 2 Maaneder, men saa spørger jeg: Hvor skal denne Reserve tjene til Føden i den øvrige Tid? Nej, vil Landmændene virkelig sikre sig Arbejdskraft, maa der indføres rimelige Arbejdsforhold, mere faste Stillinger og Boliger til de gifte Landarbejdere, og der er heldigvis mange Landmænd nu, der i stigende Grad udtaler sig paa samme Maade, som jeg har gjort det her. Det vilde ogsaa kunne hindre Vandringen til Byerne.

Spørgsmaalet om Landbrugets Arbejdskraft løses ikke ved Tvangslove. Jeg kan her ikke undlade at læse et Par Linier, der stod i „Fyns Tidende“ for kort Tid siden:

„Forhaabentlig vender man dog ikke tilbage til de gamle Lavstilstande, hvor hver Borger anvises sin bestemte Plads i Samfundet. Vi har Skranker nok i Forvejen inden for vort Samfund. Vi tror ikke, det er Rejsningen af dem, der skal føre vort Folk ind i en lykkelig Fremtid.“

Disse Udtalelser var ikke fremsat i Forbindelse med Loven om Tvangsarbejde for Landarbejderne, naturligvis ikke. Nej, de var fremsat i Forbindelse med Spørgsmaalet om, hvorvidt der skulde ske Indskrænkning i den frie Adgang til at handle med Landbrugsejendomme, og der skal man ikke

have noget Stavnsbaand. Men jeg gaar ud fra, at naar man er enig deri, maa man ogsaa være med til at protestere imod at indføre et Stavnsbaand som det, der her er Tale om. Det maa høre op, og hvis det skal fortsætte, maa der i alt Fald skabes saadanne Forhold for de paagældende Arbejdere, at de ikke kommer ud for en saadan Vilkaarlighed, som jeg nu har nævnt flere Eksempler paa.

Men ogsaa Boligspørgsmaalet trænger sig frem baade i By og paa Land. Der er Boligmangel mange Steder. I flere Aar har Staten ydet store Summer som Bidrag til Boligbyggeri, og Hovedstaden, Købstæderne og en Række Landkommuner, navnlig med bymæssig Bebyggelse, har gjort meget for at fremskaffe Boliger, og dette maa fortsættes. Det er nødvendigt af Hensyn til hele Befolkningens Sundhedstilstand, at vi har ordentlige Boliger i dette Land, og her venter jeg ogsaa, at den højtærede Regering, selv om der er Materiale-mangel, vil medvirke til, at der fremskaffes Materialer, saaledes at der bliver Mulighed for at opføre Boliger. Men hvad gør Landkommunerne, de egentlige Landkommuner, for at fremskaffe Boliger? Efter min Mening intet. Ser vi paa Befolkningens Fordeling her i Landet, er det meget betegnende, at i 1935 fandtes der i Hovedstaden, Købstæderne, Forstadskommunerne og Kommuner med bymæssig Bebyggelse 2 299 000 Mennesker, de var i 1940 steget til 2 456 000, altsaa en Fremgang paa 157 000, men i de egentlige Landkommuner var Tallene 1 407 000 og 1 388 000, altsaa en Tilbagegang paa 19 000 Mennesker. Den samlede Fremgang i hele Landet var i de 5 Aar 138 000; hele denne Tilvækst plus 19 000 fra Landkommunerne tog Hovedstaden, Købstæderne, de bymæssigt bebyggede Kommuner plus Forstadskommunerne. Jeg synes, her maatte være en Opgave for de egentlige Landkommuner. Hvis de hvert Aar opførte 4 000 Lejligheder derude, det vil sige fra 1—8 Lejligheder i Forhold til Kommunens Størrelse, ja, selv en saa beskeden Indsats vilde i høj Grad bidrage til at hindre Tilflytningen til Byerne og i høj Grad lette den ønskede Mulighed for at fremskaffe den nødvendige Arbejdskraft. Hvis man saa, hvis der bliver Mulighed derfor, paa ny kunde skride til Oprettelse af Husmandsbrug, vilde det ogsaa aflaste Indvandringen til Byerne.

Det kritiseres saa ofte, at Byerne ikke gør tilstrækkeligt med Hensyn til Boligbyggeri. Dér vil jeg gerne sige: Hvorfor ikke vende en Del af Kritikken mod Landkommunerne? De 10 600 Lejligheder, som den